

ZAKON

O INTERNOJ REVIZIJI U JAVNOM SEKTORU U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

I. OPĆE ODREDBE

Član 1.

Ovim Zakonom uređuje se: nadležnost, principi, uspostava, procedure i aktivnosti interne revizije, te izvještavanje i druga pitanja u vezi sa internom revizijom u javnom sektoru u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija).

Odredbe ovog Zakona odnose se na korisnike javnih sredstava buxeta Federacije Bosne i Hercegovine, kantona, gradova i opština i vanbuxetskih fondova.

Član 2.

U smislu ovog Zakona, termini koji se u njemu koriste imaju sljedeće značenje:

1. **Interna revizija** je nezavisno, objektivno uvjeravanje i konsultantska aktivnost kreirana sa ciljem da se doda vrijednost i unaprijedi poslovanje organizacije. Ona pomaže organizaciji da ostvari svoje ciljeve obezbjeđujući sistematičan, disciplinovan pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizikom, kontrolama i procesima upravljanja.
2. **Interna kontrola** podrazumijeva različite mehanizme kojima se obezbjeđuje ispravno izvršavanje odluka vezanih za buxetske i ostale politike, posebno u sljedećim oblastima: finansijskog izvještavanja, efikasnih sistema komunikacije između rukovodilaca i njihovog osoblja, računovodstvenih kontrola, kontrola procesa i kontrole javnih nabavki.
3. **Organizacija** podrazumijeva sve korisnike javnih sredstava i to: buxeta Federacije Bosne i Hercegovine, kantona, gradova, opština i vanbuxetskih fondova.
4. **Korisnici javnih sredstava prvog nivoa** finansiraju se direktno iz buxeta.
5. **Korisnici javnih sredstava drugog nivoa** finansiraju se preko korisnika javnih sredstava prvog nivoa.
6. **Usluge ubjeđivanja** podrazumijevaju ispitivanje dokaza čija je svrha obezbijediti nezavisnu ocjenu o upravljanju rizikom, kontrolama ili procesu rukovođenja unutar organizacije.
7. **Kodeks profesionalne etike** podrazumijeva principe profesije i prakse interne revizije (integritet, nezavisnost, objektivnost, povjerljivost i stručnost) i pravila ponašanja koja navode kako se trebaju ponašati interni revizori u vršenju svoje funkcije. Kodeks profesionalne etike se primjenjuje i na pojedince i na organizaciju koja pruža usluge interne revizije.
8. **Uputstvo za internu reviziju** podrazumijeva dokumenat u kojem su navedene procedure čija je primjena obavezna tokom rada interne revizije, a osmišljene su u svrhu ostvarivanja plana rada interne revizije.

II. NADLEŽNOST INTERNE REVIZIJE

Član 3.

Interni revizori su ovlašćeni da vrše sistematičan pregled i procjenu upravljanja rizikom i internih kontrola. Interni revizori će procjenjivati adekvatnost i efikasnost sistema finansijskog upravljanja i kontrole, u smislu:

- 1) identifikacije rizika, ocjene rizika i upravljanja rizikom od uprave organizacije;

- 2) ispunjavanja zadataka i postizanja definisanih ciljeva organizacije;
- 3) ekonomične, efikasne i djelotvorne upotrebe resursa;
- 4) usklađenosti s uspostavljenim politikama, procedurama, Zakonima i regulativama;
- 5) čuvanja sredstava organizacije od gubitaka kao rezultata svih vidova nepravilnosti;
- 6) integriteta i vjerodostojnosti informacija, računa i podataka, uključujući procese internog i eksternog izvještavanja.

Član 4.

Rukovodilac organizacije ima isključivo ovlaštenje da inicira posebne zadatke konsultantske prirode koje se odnosi na internu reviziju, a koji nisu obuhvaćeni godišnjim planom interne revizije u okviru organizacije.

III. OSNOVNI PRINCIPI INTERNE REVIZIJE

Član 5.

Funkcija interne revizije zasniva se na sljedećim principima:

- 1) nezavisnost i objektivnost;
- 2) kompetentnost i dužna profesionalna pažnja;
- 3) integritet i povjerljivost.

Funkcija interne revizije vrši se u skladu sa:

- 1) Metodologijom i Uputstvom o internoj reviziji u javnom sektoru koje donosi Centralna harmonizacijska jedinica u Federaciji (u daljnjem tekstu: CXJ) iz člana 6. ovog Zakona, uz saglasnost Koordinacionog odbora centralnih harmonizacijskih jedinica u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Koordinacioni odbor);
- 2) Međunarodnim standardima za profesionalnu praksu interne revizije izdatim od Instituta internih revizora (IIA) i usvojenim od Koordinacionog odbora;
- 3) Kodeksom profesionalne etike za internu reviziju izdatim od IIA, a usvojenim od Koordinacionog odbora.

IV. CENTRALNA HARMONIZACIJSKA JEDINICA

Član 6.

CHJ se uspostavlja u Federalnom ministarstvu finansija - Federalnom ministarstvu financija (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) i ovlaštena je za razvoj u oblasti interne revizije, nadzor nad implementacijom svih važećih propisa o internoj reviziji od jedinica za internu reviziju i koordinaciju rada jedinica za internu reviziju organizacija iz člana 2. tačka 3. ovog Zakona.

CHJ je odgovorna za:

- 1) pripremu predloga za izmjene Zakona o internoj reviziji u javnom sektoru u Federaciji Bosne i Hercegovine, nakon usaglažavanja u Koordinacionom odboru;
- 2) pripremu i implementaciju programa obuke i sertifikovanje internih revizora u Federaciji nakon usaglažavanja programa obuke u Koordinacionom odboru;

- 3) implementaciju standarda za internu reviziju i Kodeksa profesionalne etike za interne revizore, nakon usagla{avanja u Koordinacionom odboru;
- 4) pripremu i implementaciju radne metodologije interne revizije, nakon usagla{avanja u Koordinacionom odboru;
- 5) pripremu i implementaciju Strategije razvoja interne revizije u javnom sektoru nakon usagla{avanja u Koordinacionom odboru;
- 6) izradu Pravilnika o uslovima za obavljanje poslova interne revizije;
- 7) davanje mi{ljenja na pravilnike o unutra{njoj organizaciji, koja uspostavlja jedinicu interne revizije, u dijelu koji se odnosi na internu reviziju;
- 8) koordinaciju rada jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u Federaciji i uspostavljanje veza sa državnim i međunarodnim institucijama na području interne revizije;
- 9) saradnju s Uredom za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine, u cilju ostvarivanja efikasne i djelotvorne interne i eksterne revizije;
- 10) po zahtjevu i potrebi, rje{avanje neslaganja u mi{ljenjima između rukovodioca jedinice za internu reviziju i rukovodioca organizacije.

Rukovodilac CHJ je član Koordinacionog odbora.

Član 7.

CHJ je obavezna izraditi godi{nji konsolidovani izvje{taj interne revizije, na osnovu godi{njih izvje{taja jedinica za internu reviziju iz člana 8. ovog Zakona i dostaviti ga ministru.

Konsolidovani izvje{taj iz stava 1. ovog člana ministar dostavlja Vladi Federacije Bosne i Hercegovine, radi razmatranja i usvajanja.

Konsolidovani izvje{taj interne revizije će sadržavati sažete informacije o statusu implementacije preporuka sadržanih u izvje{tajima o internoj reviziji koje su jedinice za internu reviziju dostavljale u toku godine.

Godi{nji konsolidovani izvje{taj interne revizije će sadržavati i analizu rada CHJ, uključujući preporuke za poboljšanje rada, koje usvaja Koordinacioni odbor.

V. USPOSTAVLJANJE IZVR[AVANJA INTERNE REVIZIJE

Član 8.

Rukovodilac organizacije odgovoran je za uspostavljanje i funkcionisanje adekvatnog i efikasnog finansijskog upravljanja i sistema kontrola.

Interna revizija u Federaciji vr{iće se uspostavom jedinica za internu reviziju u okviru organizacija koje ispunjavaju jedan od uslova iz člana 9. ovog Zakona.

Za organizacije koje ne ispunjavaju uslove iz člana 9. ovog Zakona, internu reviziju će obavljati jedinice za internu reviziju uspostavljene u ministarstvima finansija, odnosno u službama za finansije.

Opštine koje ne ispunjavaju kriterijume za uspostavljanje jedinica interne revizije, imaće najmanje jednog internog revizora.

Član 9.

CHJ predlaže kriterijume za uspostavljanje jedinice za internu reviziju, čiji će osnov biti:

- 1) ukupan godišnji bužet;
- 2) broj zaposlenih;
- 3) kompleksnost transakcija i
- 4) stepen rizika koji je uključen.

Pravilnik o kriterijumima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju donosi ministar.

Rukovodilac organizacije iz člana 2. tačka 3. obavezan je da uspostavi jedinicu za internu reviziju ukoliko su ispunjeni kriterijumi iz Pravilnika iz stava 2. ovog člana.

Član 10.

Jedinica za internu reviziju osnovana u skladu sa članom 8. ovog Zakona vrši internu reviziju svih programa, aktivnosti, procesa i organizacije, uključujući i organizacije drugog nivoa potrošnje, koje nisu ispunile kriterijume za uspostavljanje jedinice za internu reviziju iz člana 9. ovog Zakona.

Jedinice za internu reviziju organizacija koje su odgovorne za upravljanje projektima i programima i koji se implementiraju između više organizacija, koordiniraće rad jedinica za internu reviziju organizacija koje učestvuju u tim projektima i programima.

Jedinica za internu reviziju korisnika javnih sredstava prvog nivoa neće vršiti internu reviziju aktivnosti korisnika javnih sredstava drugog nivoa, ukoliko je na istom nivou uspostavljena jedinica za internu reviziju.

Jedinica za internu reviziju korisnika javnih sredstava prvog nivoa će nadzirati i koordinirati aktivnosti jedinica za internu reviziju korisnika javnih sredstava drugog nivoa.

VI. USLOVI ZA INTERNE REVIZORE

Član 11.

Pored općtih uslova za prijem u radni odnos koji su propisani Zakonom o državnoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 29/03, 39/04, 54/04, 67/05 i 8/06) interni revizori moraju ispunjavati i posebne uslove koji će biti propisani Pravilnikom o uslovima za obavljanje poslova interne revizije, koji donosi federalni ministar finansija (u daljnjem tekstu: ministar).

Rukovodioca jedinice za internu reviziju postavlja rukovodilac organizacije, u skladu sa Zakonom iz stava 1. ovog člana.

VII. SUKOB INTERESA

Član 12.

Rukovodilac jedinice za internu reviziju ili interni revizor neće učestvovati u reviziji ako postoje neki od sljedećih oblika sukoba interesa:

- 1) ako je interni revizor bio zaposlen kao rukovodilac u organizaciji kod koje vrši reviziju u posljednje tri godine;
- 2) ako su revizor, njegov braćni drug ili srodnici po krvi do drugog stepena bili zaposleni na poziciji rukovodioca u revidiranoj organizaciji u tri posljednje godine;

3) ako postoje druge okolnosti koje mogu dovesti do potencijalnog sukoba interesa, ako se smatraju takvim i ako su objašnjene pisanim putem od rukovodioca jedinice za internu reviziju.

VIII. PROCEDURE I AKTIVNOSTI INTERNE REVIZIJE

Član 13.

Osnovne aktivnosti interne revizije provodiće se kroz sljedeće procese interne revizije:

- 1) strateško (trogodišnje) i godišnje planiranje revizije;
- 2) testiranje, ispitivanje i ocjena podataka i informacija;
- 3) izvještavanje o rezultatima i davanje preporuka u cilju poboljšanja poslovanja;
- 4) praćenje realizacije preporuka interne revizije od uprave.

Navedeni procesi definišu se u Smjernicama za internu reviziju u javnom sektoru, koje će izdati Koordinacioni odbor.

Član 14.

Rukovodilac jedinice za internu reviziju ima sljedeće obaveze:

- 1) priprema Pravilnik o internoj reviziji i operativna uputstva;
- 2) priprema strateški plan interne revizije organizacije za period od tri godine;
- 3) priprema godišnji plan interne revizije na osnovu ocjene rizika i usvojenog strategičkog plana, te nakon njegovog odobravanja od rukovodioca organizacije, obezbjeđuje njegovu adekvatnu implementaciju i nadzor nad njegovim izvršavanjem;
- 4) organizuje i koordinira aktivnosti interne revizije i nadzire implementaciju planiranih aktivnosti;
- 5) informiše rukovodioca organizacije o postojanju sukoba interesa;
- 6) informiše rukovodioca organizacije ukoliko se pojavi sumnja o nepravilnostima i/ili prevari koji mogu da rezultuju kriminalnim aktivnostima ili kršenjem propisa, radi daljeg postupanja;
- 7) dostavlja izvještaj interne revizije rukovodiocu organizacije, a ako je revidirana organizacija korisnik javnih sredstava drugog nivoa i rukovodiocu te organizacije;
- 8) priprema godišnji izvještaj o aktivnostima interne revizije;
- 9) osigurava kvalitet aktivnosti interne revizije u skladu sa pravilima izdatih od CHJ;
- 10) evidentira sve aktivnosti revizije i čuva dokumentaciju u vezi sa internom revizijom;
- 11) obezbjeđuje obuku internih revizora, priprema i dostavlja godišnji plan obuke rukovodiocu organizacije, radi odobravanja i osigurava njegovu implementaciju;
- 12) vrši godišnju ocjenu mogućnosti i resursa jedinice interne revizije i dostavlja preporuke rukovodiocu organizacije radi usklađivanja sa godišnjim planom revizije;

- 13) saraduje sa Uredom za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine u razmjeni izvještaja, dokumentacije i mišljenja;
- 14) po potrebi inicira angažman eksternih eksperata;
- 15) osigurava efikasno korišćenje resursa dodijeljenih za izvršavanje funkcije interne revizije;
- 16) usmjerava pažnju CHJ na sve razlike u mišljenjima između internih revizora i rukovodioca organizacije.

Rukovodilac jedinice za internu reviziju neposredno izvještava rukovodioca organizacije.

Rukovodilac jedinice za internu reviziju i interni revizori neće vršiti reviziju u organizaciji za koju nisu vezani po funkciji.

Član 15.

Interni revizor ima sljedeća ovlaštenja:

- 1) slobodnog pristupa u prostorije organizacije u kojoj vrši reviziju, uzimajući u obzir bezbjednosna pravila i pravila dobrog ponašanja;
- 2) da pristupi odgovarajućoj dokumentaciji u vezi sa revizijom u organizaciji u kojoj vrši reviziju, uključujući i dokumentaciju koja ima karakter poslovne tajne i podacima koji su elektronski čuvani, obezbjeđujući zaštitu tajnosti podataka u skladu sa Zakonom, podzakonskim i internim aktima;
- 3) da traži fotokopije, izvode ili potvrde pomenutih dokumenata i u izvjesnim slučajevima, da izuzme originalne dokumente ostavljajući kopiju nazad, sa potvrdom o izuzimanju;
- 4) da zahtijeva usmenu ili pisanu informaciju od bilo kojeg zaposlenog ili rukovodioca organizacije koja se revidira;
- 5) da zahtijeva informacije od drugih institucija u vezi sa aktivnostima i upravljanjem revidiranim organizacijama.

Član 16.

Interni revizor ima sljedeće obaveze:

- 1) da implementira program revizije za vrijeme obavljanja aktivnosti revizije;
- 2) da informiše rukovodioca revidirane organizacije o početku revizije uz prezentaciju pisanog ovlaštenja;
- 3) da prouči dokumentaciju i uslove značajne za formulisanje objektivnog mišljenja;
- 4) da obrazloži nalaze objektivno i istinito, u pisanoj formi, uz priložene dokaze;
- 5) da informiše rukovodioca jedinice interne revizije ako se, za vrijeme obavljanja revizije, pojavi sumnja na nepravilnosti i/ili prevare;
- 6) da napravi nacrt revizorskog izvještaja i razmotri ga sa upravom u revidiranoj organizaciji;
- 7) da uključi u završni revizorski izvještaj sva mišljenja uprave revidirane organizacije;
- 8) da dostavi nacrt i finalni revizorski izvještaj rukovodiocu jedinice interne revizije;

- 9) da u slučaju sukoba interesa u vezi sa revizijom informiše rukovodioca jedinice interne revizije odmah;
- 10) da vrati sva originalna dokumenta nakon završetka revizije;
- 11) da čuva svaku državnu, profesionalnu ili poslovnu tajnu koju je saznao u toku interne revizije i
- 12) da čuva sve radne zabilješke nastale u vrijeme obavljanja interne revizije.

IX. NAKNADNI PREGLED O IZDATIM IZVJEŠTAJIMA

Član 17.

Revidirana organizacija (organizacioni dio), na osnovu revizorskih nalaza i preporuka, priprema plan aktivnosti sa odgovornim licima i krajnjim rokom za preduzimanje neophodnih mjera u okviru njihove kompetentnosti i informiše rukovodioca organizacije i rukovodioca jedinice interne revizije o implementaciji akcionog plana.

Ne kasnije od šest mjeseci nakon što je izvještaj o reviziji izdat, rukovodilac jedinice za internu reviziju prati implementaciju preporuka interne revizije datih u ranijem izvještaju interne revizije da bi ocijenio da li je revidirana organizacija preduzela korektivne aktivnosti i da li je postigla željene rezultate i o tome informiše rukovodioca organizacije.

Izvještaj o naknadnom pregledu iz stava 2. ovog člana će, na zahtjev, biti dostavljen i organima zakonodavne, izvršne ili sudske vlasti i Uredu za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine.

X. GODIŠNJI IZVJEŠTAJ

Član 18.

Rukovodilac jedinice za internu reviziju izrađuje godišnji izvještaj interne revizije koji obavezno sadrži izdate revizorske izvještaje i informacije o ostalim aktivnostima koje su završene ili su u toku na dan 31. decembra. prethodne godine, najkasnije u roku od 60 dana po završetku godine.

Izvještaj iz stava 1. ovog člana obavezno sadrži informacije o realizovanim aktivnostima interne revizije predviđenim godišnjim planom interne revizije, pregled osnovnih zaključaka iz svih internih revizija izvršenih u toku godine, opšte ocjene sistema finansijskog upravljanja i kontrole, kao i analize svih slučajeva koji su uključivali kršenje propisa, te slučajeve koji su prosljeđeni u toku godine Tužilaštvu.

Kopija izvještaja dostavlja se rukovodiocu organizacije i CHJ.

Na zahtjev, godišnji izvještaj će biti dostavljen i organima zakonodavne, izvršne ili sudske vlasti i Uredu za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Član 19.

Rukovodilac jedinice za internu reviziju korisnika javnih sredstava drugog nivoa podnosi izvještaj, uključujući i godišnji izvještaj o internoj reviziji, rukovodiocu jedinice za internu reviziju korisnika javnih sredstava prvog nivoa, u roku od 15 dana od dana sastavljanja izvještaja.

XI. PREGLEDI RADI OSIGURANJA KVALITETA

Član 20.

Svaka organizacija interne revizije će imati eksterni pregled kontrole kvaliteta koji se izvršava najmanje jednom svakih pet godina, da bi se utvrdila usklađenost izdatih izvještaja sa standardima profesionalne prakse interne revizije. Pregled će biti izvršen od kvalifikovanih lica koja su nezavisna od organizacije i koja nemaju stvarni ili mogući sukob interesa.

Vrijeme i raspored vršenja eksterne kontrole kvaliteta i izbor lica ili nezavisne organizacije za eksternu kontrolu kvaliteta definiše CHJ.

XII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 21.

Pravilnik o uslovima za obavljanje poslova interne revizije iz člana 11. i Pravilnik o kriterijumima za uspostavu jedinica za internu reviziju iz člana 9. stav 2. ovog Zakona donosi ministar u roku od četiri mjeseca od dana postavljenja direktora CHJ.

Član 22.

CHJ će pripremiti operativne procedure i metodologiju za internu reviziju u roku od 12 mjeseci od dana imenovanja direktora CHJ i koje moraju biti usaglašene na Koordinacionom odboru.

Član 23.

Postojeći propisi će nastaviti da se primjenjuju dok se ne donesu propisi predviđeni ovim Zakonom.

Član 24.

Organizacije iz člana 2. tačka 3. ovog Zakona će uskladiti svoje interne propise sa odredbama ovog Zakona, u roku od 12 mjeseci od stupanja na snagu ovog Zakona.

Član 25.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

Predsjedavajući
Doma naroda
Parlamenta Federacije BiH
Stjepan Krešić, s. r.
